

Република Србија
АГЕНЦИЈА ЗА БОРБУ
ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ
Број: 014-06-00-0057/2013-01
Датум: 15.11.2013. године
Б е о г р а д

З А П И С Н И К
са Посебног петог координационог састанка
Агенције за борбу против корупције и других државних органа
одржаног ради координације рада у борби против корупције
у просвети

Састанак је одржан у петак 18.10.2013. године, у просторијама Агенције за борбу против корупције, Београд, Царице Милице 1.

Састанак је почео у 11 часова и 10 минута.

Састанку су присуствовали представници Министарства просвете, науке и технолошког развоја и то помоћник министра др Зоран Костић, секретар министарства Жељка Кнежевић, начелник правне службе Јасмина Костадиновић, начелник нормативних послова Весна Лукић, начелник Републичке просветне инспекције Велимир Тмушић, председник Конференције универзитета Србије проф. Владимир Бумбаширевић, члан Комисије за акредитацију проф. Јелица Ђокић, потпредседник Уније синдиката просветних радника Србије Милан Јевтић, секретар Државне ревизорске институције Мирјана Марковић, државни секретар Министарства унутрашњих послова Владимир Божовић, Управе за јавне набавке Борис Кнежевић, секретар Републичке комисије за заштиту права у поступцима јавних набавки Филип Владисављевић, судија Врховног касационог суда Биљана Синановић, в.ф. председника Вишег прекршајног суда Зоран Пашалић, в.ф. председника Прекршајног суда Милан Мариновић, заменик Републичког јавног Тужиоца Олгица Милорадовић, помоћник генералног секретара Заштитника грађана Роберт Сепи, помоћник генералног секретара Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности Рада Ковачевић, чланови Одбора Агенције за борбу против корупције и то: проф. Бранко Лубарда, проф. Драгана Коларић и заменик директора Агенције за борбу против корупције Владан Јоксимовић.

Проф. Бранко Лубарда председник Одбора Агенције за борбу против корупције, отворио је састанак, поздравио присутне и дао уводне напомене у вези са дневним редом данашњег састанка.

Подсетио је присутне да је на дневном реду тема у оквиру које ће се наставити дискусија са претходног координационог састанка, имајући у виду да истом нису присуствовали представници Комисије за акредитацију, Уније синдиката просветних радника Србије и Конференције универзитета Србије.

Нагласио је закључак са претходног састанка и то: формирање две радне групе чији ће чланови бити представници институција. Напоменуо је да ће задатак једне радне групе бити пружање стручне помоћи ресорним министарствима приликом доношења закона, а друге унапређење рада институција.

Затим је указао присутнима на проблеме који постоје када се ради о корупцији у просвети. Први проблем се односи на недостатак у Закону о раду јер не предвиђа као посебан разлог за отказ уговора о раду непотизам, као што то прописује закон о државним службеницима.

Други проблем се односи на недостатак Закона о високом образовању. Напоменуо је да Закон о високом образовању прописује обавезу за високошколску установу да шест месеци пре истека рока објави конкурс за избор у звање. Међутим, у пракси се ове одредбе крше, без законом прописане санкције која би била изречена. На тај начин се ствара потенцијални простор за злоупотребе. Предложио је иницирање измена Закона о високом образовању на тај начин што би се у казним одредбама закона предвиделе санкције, односно прекршаји за установу, односно декана у случају необјављивања конкурса. На тај начин би се обезбедила конкуренција способности.

Трећи проблем се односи на неодлучивање о реферату наставника, коме након истека временског периода на који је изабран престаје радни однос. Последице овог недостатка закона у пракси отклоњене су захваљујући Врховном касационом суду, који је донео одлуку да не може престати радни однос наставника ако се није одлучивало о његовом реферату. Предложио је иницирање измене Закона о високом образовању, у овом погледу.

Жељка Кнежевић, секретар Министарства просвете, науке и технолошког развоја и особа одређена за праћење спровођења Националног акционог плана за борбу против корупције, упозорила је да корупција постоји на свим нивоима у систему образовања, а не само у високом образовању. Обавестила је присутне да је Министарство спремно да предузме све што је потребно у циљу смањивања корупције у просвети. Такође, навела је да су спремни да учествују у променама којим би се превентивно деловало на корупцију у просвети али и у променама којим би се отклонили постојећи недостаци у законима.

Нагласила је спремност Министарства да започне рад на изради Закона о просветној инспекцији и предложила је да се одмах формира радна група чији ће задатак бити отклањање недостатака који постоје у Закону о високом образовању.

Напоменула је да у Министарству тренутно постоји радна група за измену Закона о високом образовању и да би представници институција требали да се укључе у њен рад.

Проф. Бранко Лубарда поставио је питање да ли би представници институција требало да формирају посебну радну групу или да се укључе у радну групу Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

Жељка Кнежевић секретар Министарства просвете, науке и технолошког развоја нагласила је да би представници институција требало да се укључе у већ постојећу радну групу Министарства како би се избегла различита решења истог проблема.

Рада Ковачевић помоћник генералног секретара Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности навела је да је закључила из записника са претходног састанка да постоји мишљење присутних да на приватним факултетима има више корупције него на државним факултетима. Обавестила је присутне да има позитивно искуство када се ради о одређеним приватним факултетима и да су на њима појачани критеријуми полагања испита, да се спроводи Болоњска декларација и да студенти могу да изађу на полагање усменог дела испита само ако су испунили тачно утврђене предиспитне обавезе.

Упозорила је на појаву са којом се у раду суочила служба Повереника приликом расписивања конкурса за запошљавање. Наиме, кандидати приликом слања документације подносе доказ да су завршили одређене државне факултете са звањем са којим не могу да се запосле. С тим у вези Повереник сваки пут сваки пут обавештава Комисију за акредитацију о уоченим проблемима.

Изразила је став да представници институција не би требало да буду чланови радних група које су формиране при министарствима и предложила да радна група која ће се формирати обавештава министарство сваки пут када буде имала одређени предлог.

Милан Јевтић потпредседник Уније синдиката просветних радника Србије упозорио је да Агенција за борбу против корупције ради посао који је урађен 2010. године на иницијативу Министарства. Наиме, OSCE и UNESCO су 2011. године урадили студију у којој су лоцирали проблеме у просвети, начине решавања тих проблема, као и неопходне измене постојећих закона. Међутим, Народна скупштина Републике Србије игнорисала је ове препоруке.

Навео је као један од проблема чл. 120. и 130. Закона о основама система образовања и васпитања који прописују услове за пријем у радни однос.

Упозорио је да деловање радне групе мора бити усмерено на измене више закона, јер се корупција у просвети неће отклонити ако се измене само одредбе Закона о високом образовању.

Нагласио је да се сваки дан сусреће са коруптивним радњама и да је више пута обавештавао о томе и просветну инспекцију али да су резултати у мањој или већој мери изостали.

Проф. Бранко Лубарда предложио је да представници институција сами одлуче да ли ће се укључити у рад радних група при Министарству, али да би на састанку требало формирати институционалну радну групу. Упозорио је да рад радне групе која је формирана при Министарству не искључује рад “институционалне” радне групе.

Проф. Владимир Бумбаширевић председник Конференције универзитета Србије упозорио је да се на састанку говори о перцепцији корупције која подсећа на чланке из новина. Упознао је присутне са студијом коју је урадио Саша Бован професор на Правном факултету у Београду у којој је на основу истраживања показао да више од 80% студената не би прихватило да на незаконит начин добије оцену на испиту.

Нагласио је да већ постоје механизми уз помоћ којих би се превентивно деловало на корупцију у просвети. Навео је да подржава формирање *ad hoc* радних група, али и да су веома битни планови интегритета у којима су већ лоцирани најосетљивији делови рада институција у просвети.

Упозорио је да приликом решавања проблема корупције у просвети најбитније обезбедити транспарентност приликом полагања испита, као и да не може да гарантује да неправилности приликом полагања испита постоје, али да је то место које је означено као главно када се ради о корупцији.

Такође, изнео је податак да 83% студената студира на државним факултетима, а 17% студената на 10% приватних факултета.

Обавестио је присутне да ће КОНУС изградити минималне критеријуме за избор наставника у високошколску установу. Упозорио је на проблем Закона о високом образовању када се ради о поступку и условима признавања страних диплома.

Посебно се осврнуо на излагање проф. Бранка Лубарде о измена Закона о високом образовању. Предложио је да се приликом иницирања измена Закона узме у обзир да се седнице Наставно-научног већа не одржавају за време годишњих одмора у летњем периоду (јул, август и септембар), као и да се дешава да не постоји кворум за рад Наставно-научног већа или Изборног већа.

Напоменуо је да законом прописана стриктна временска ограничења могу да нанесу већу штету него корист.

У погледу прекршајних санкција изјаснио се да није присталица оштрих санкција.

Проф. Јелица Ђокић члан Комисије за акредитацију, укратко је навела како изгледа поступак избора чланова Комисије и упозорила да постоји пуно степеника на којима би се могло утицати на избор.

Навела је да постоје минимални стандарди које универзитети морају да испуњавају приликом акредитације и да се они једнако примењују на државне и приватне универзитете.

Упозорила је на појаву са којом се сусреће Комисија за акредитацију. Наиме, универзитет који није добио акредитацију има годину дана да поправи уочене недостатке, без права да уписује нове студенте. Међутим, тренутно на једном факултету чији је декан особа која не испуњава услове да буде чак ни асистент, редовно уписује нове студенте и потписује одлуке за избор наставника.

Навела је да рад инспекцијске службе мора бити интензивнији и указала на потребу измена нормативних аката.

Затим се осврнула на наводе Заштитника грађана Саше Јанковића са претходног састанка. Објаснила је да Комисија има 700 рецензента који су професори на државним и приватним факултетима и да је списак свих рецензента са именом и презименом објављен на сајту Комисије за акредитацију. Навела је да када Комисија добије установу коју треба да акредитује ангажује 2 рецензента. Њихове рецензије се шаљу у комисије које се формирају по областима и чланови тих комисија састављају извештај на основу добијених рецензија.

Нагласила је да се од Комисије упорно тражи име и презиме рецензента који је у конкретном случају дао акредитацију одређеном факултету али да Комисија њихова имена не објављује јавно, управо да би спречила могућност корупције и вршења различитих притисака на рецензенте.

Упозорила је на то да јавност и поред ове мере заштите дозна имена рецензента и да новинари објављују чланке увредљивих наслова и садржине, али да државни органи не реагују на таква писања новинара.

Напоменула је да запослени у Комисији за акредитацију на сваких 3 до 7 година врши спољашњу контролу акредитованих установа, тако што одлазе у установу и проверавају шта је у међувремену урађено, о чему састављају извештаје који су

доступни на сајту Комисије за акредитацију. Ако установе да постоје негативне појаве у установи, Комисија има право подношења приговора.

Владимир Божовић, државни секретар Министарства унутрашњих послова нагласио је да велики проблем представља координација у раду државних органа и неефективно поступање. Упозорио је на то да корупција почиње да угрожава националне интересе и државну безбедност Републике Србије. Навео је да у процесу придруживања ЕУ Република Србија мора да мења законска решења и то не само у области просвете него у свим областима. Подсетио је присутне да Национална стратегија за борбу против корупције и Акциони план за спровођење Националне стратегије предвиђају бројне измене закона. Предложио је да се мишљења и решења са координационих састанака достављају *ad hoc* радним групама, али упозорио је на то да је потребно обезбедити и буџет за спровођење решења до којих буду дошле радне групе.

Изneo је предлог да се на следећи састанак позове Мића Јовановић, као и други представници приватних универзитета јер председник КОНУС не може да говори о приватним универзитетима пошто је уједно и ректор Универзитета у Београду. Навео је да је у борби против корупције у просвети битно да се чује перцепција корупције представника приватних универзитета и да би њихов допринос био огroman.

Проф. Владимир Бумбаширевић обавестио је присутне да је Мића Јовановић заменик председника Конференције универзитета Србије.

Проф. Бранко Лубарда предложио је да се на наредни састанак позове и заменик председника Конференције универзитета Србије.

Жељка Кнежевић секретар Министарства просвете, науке и технолошког развоја навела је као веома битну чињеницу да је план рада Министарства усклађен са Националним акционим планом као и да су измене закона у току.

Велимир Тмушић начелник Републичке просветне инспекције упозорио је на то да смо једина држава у региону која нема Закон о просветној инспекцији.

Навео је као велики проблем и то што је извршена децентрализација контроле рада образованих институција јер контрола мора бити централизована. Затим је упозорио на то да су просветни инспектори запослени у локалној самоуправи и да за свој рад одговарају локалној самоуправи. Наведено за последицу има то да када се власт промени уколико инспектори не желе да раде по налозима нове власти остају без посла, односно буду прераспоређени на друго радно место.

Велимир Тмушић је затим нагласио да је донет Кодекс поступања просветних инспектора и Упутство о поступању републичких просветних инспектора, као и да је тренутно у изради још унутрашњих аката.

Навео је да зна да се дешава у пракси да инспектор констатује неправилност у раду, али да не наложи мере за отклањање истих.

Предложио је доношење новог Закона о високом образовању јер је тренутно на снази решење према којем особа заврши Филолошки факултет, али нема могућност да се запосли док не упише мастер студије. Навео је да на годишњем нивоу ограничен број људи може да упише мастер студије.

Нагласио је да и на државним факултетима постоје звања са којима људи не могу да се запосле. Као пример навео је звање: "дипломирани менаџер – економиста".

Даље наводи да велики проблем представља и обимност прописа у установама предшколског, основног и средњег образовања. Просветна инспекција примењује више од 400 прописа (без високог образовања), чије је праћење апсолутно немогуће у пракси.

Нагласио је да просветна инспекција контролише и примену Закона о заштити становништва од изложености дуванском диму.

Упозорио је на то да су расписали конкурс за инспекторе, а да се није пријавио ни један кандидат.

Проф. Бранко Лубарда замолио је за присуство представника просветне инспекције у радној групи како би се решио статус просветних инспектора и отклонио утицај локалне власти на њих.

Милан Јевтић потпредседник Уније синдиката просветних радника Србије напоменуо је да Закон о раду представља *lex specialis* у односу на Закон о основама система образовања и васпитања који је *lex generalis* и да ако се иницирају измене Закона о раду остаје проблем Закона о основама система образовања и васпитања.

Роберт Сепи помоћник генералног секретара Стручне службе Заштитника грађана упозорио је да ће се пре или касније стварност сурово обрачунати са нама ако се буде негирала. Навео је да број притужби које грађани подносе Заштитнику грађана превазилази капацитете Службе и да на састанцима запослени утврђују шта су постигли, а не шта су урадили.

Изразио је жељу да се укључи у рад радне групе која ће имати за задатак измену нормативног оквира. Поставио је питање у ком року Комисија за акредитацију одлучује о захтевима за акредитацију као и који су прецизни критеријуми на основу којих Комисија врши одабир рецензента.

Затим је подржао идеју доношења минималних критеријума за избор наставника у високошколску установу и дао је предлог да се такви критеријуми успоставе и за рецензенте.

Упозорио је да име рецензента који врши рецензију у сваком конкретном случају мора бити објављено и да оно не сме остати тајна за грађане.

Проф. Бранко Лубарда навео је да свака установа треба да одлучи да ли ће се укључити у рад извршне власти. Напоменуо је да постоји потреба преиспитивања транспарентности рада Комисије за акредитацију јер је у њеном раду присутан и јавноправни интерес.

Проф. Драгана Коларић члан Обора Агенције за борбу против корупције указала је на потребу објављивања имена рецензента.

Биљана Синановић судија Врховног касационог суда, исказала је неслагање са решењем да се рецензенти штите тако што ће подаци о њима представљати тајну. Напоменула је да није задатак Комисије за акредитацију да штити рецензенте, њихов рад мора бити јаван - јер чим постоји тајност постоји и сумња у рад.

Указала је на коализију одредаба Закона о основама система образовања и васпитања које уређују инспекцијски надзор и напоменула да су одредбе овог закона биле предмет разматрања међународних институција и да препоруке које су добијене морају бити прихваћене.

Затим је предложила да се формира тело које ће имати могућност да санкционише установе које не одржавају минималне стандарде за рад. Нагласила је да су судски поступци спори и да ово тело мора бити ефектније. Посебно је нагласила да студенти не смеју да трпе штетне последице.

Истакла је да “институционална” радна група која ће бити формирана не би требало да буде у саставу радне групе Министарства. Задатак формиране радне групе би по њеном мишљењу требао да буде деловање путем препорука.

Олгица Милорадовић заменик Републичког јавног Тужиоца, поставила је као основно питање ко спречава да антикорупцијске одредбе буду усвојене и унете у закон.

Роберт Сепи помоћник генералног секретара Стручне службе Заштитника грађана упозорио је на тачку 48. Националног акционог плана за борбу против корупције односно јачање транспарентности у рад органа. Навео је да неко ко се бави јавним послом не сме да буде тајна за грађане. Поставио је питање ко је дао легитимитет за тако нешто.

Проф. Бранко Лубарда напоменуо је да чланови Комисије за акредитацију могу да се обрате Агенцији за борбу против корупције ако су изложени протиску.

Жељка Кнежевић секретар Министарства просвете, науке и технолошког развоја нагласила је да Министарство шаље сваки нацрт закона Поверенику и Заштитнику грађана и да је успостављена сарадња.

Проф. Бранко Лубарда председник Одбора Агенције за борбу против корупције предложио је да се следећи састанак на тему корупције у просвети, одржи у наредне три недеље, а да до тада јер је на састанку преовладала идеја да се формирају “институционалне” радне групе, институције одреде своје представнике у радним групама.

Састанак је завршен у 13 часова.